

การใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ
สำหรับเจนเนอเรชันวาย: ประสบการณ์จากความร่วมมือแบบไตรภาคี
The Use of Dialogue and Deep Listening to Enhance Information Literacy
Skills for Gen Y: The Experiences of Trilateral Cooperation

โชคธำรงค์ จงจอหอ* ยศยาดา สิริวิธษ์**

สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: chokthumrong@gmail.com*

สำนักทรัพยากรสารสนเทศและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น e-mail: yodsayada@kku.ac.th**

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนที่ได้จากการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ โดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง เพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ (Preparing phase) ขั้นปฏิบัติการ (Action phase) และขั้นรับผลร่วมกัน (Reflection phase) ซึ่งเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่กลั่นตัวมาจากความร่วมมือกันแบบไตรภาคีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสรุปแบบอุปนัย ซึ่งเป็นการตีความข้อมูลจากมุมมองและประสบการณ์ร่วมของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และใช้การนำเสนอผลแบบพรรณนา ผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้ร่วมกิจกรรมทุกฝ่ายเปิดใจรับฟังกันและกันมากยิ่งขึ้น ช่วยให้มุมมองในการจัดบริการสารสนเทศของห้องสมุดและเผยให้เห็นถึงกลยุทธ์ในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของคน Gen Y

คำสำคัญ: การรู้สารสนเทศ, สุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง,
ความร่วมมือแบบไตรภาคี, เจนเนอเรชันวาย

Abstract

This article aim to presents the results of knowledge sharing activities and lesson learns from the use of dialogue and deep listening to enhance information literacy skills for Gen Y, which is the learning innovation from trilateral corporation between students,

teachers, and librarians. The result gives all participants open their mind to listen to each other more, librarians were gaining information services guidelines, and the teacher have developed a strategy to promote information literacy skills that correspond to the characteristics of the Gen Y.

Keywords: Information literacy, Dialogue and deep listening, Gen Y,
Trilateral cooperation

บทนำ

ในโลกยุคปัจจุบันเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ บุคคลในยุคนี้ต้องพัฒนาตนเองให้เกิดความเชี่ยวชาญในวิชาชีพอย่างลุ่มลึก เนื่องจากต้องใช้ทักษะและความรู้ขั้นสูงเพื่อพัฒนางานให้แข่งขันได้ในตลาดโลก การรู้สารสนเทศ ถือเป็นเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในสังคมสารสนเทศ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น (เพ็ญพันธ์ เพชรตร, 2555) การเป็นผู้รู้สารสนเทศยังพิจารณาได้จาก 1) ความสามารถในการตระหนักว่าเมื่อใดจึงจะต้องการสารสนเทศ สารสนเทศเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ และสารสนเทศที่ถูกต้องจะช่วยให้สามารถทำงานได้ดีขึ้น 2) ความสามารถในการค้นหาสารสนเทศ รู้ว่าจะได้สารสนเทศมาจากที่ใด และรู้วิธีที่จะเข้าถึงสารสนเทศได้ 3) ความสามารถในการประเมินสารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ โดยพิจารณาและเลือกสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ได้เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมาย 4) ความสามารถในการประมวลผลสารสนเทศ คือ สามารถคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์สารสนเทศได้ และ 5) ความสามารถในการใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งมีความเข้าใจประเด็นต่างๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศ ตลอดจนการเข้าถึงและการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย (สมาน ลอยฟ้า, 2544)

สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา นักศึกษาซึ่งถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ จำเป็นที่จะต้องมีความรู้สารสนเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญที่สุดคือช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542) นอกจากนี้ ทักษะการรู้สารสนเทศยังเชื่อมโยงกับแนวคิดการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-directed learning) ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใคร่ครวญถึงความต้องการในการเรียนรู้ การตั้งวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การเลือกวิธีการเรียนรู้ การแสวงหาแหล่งความรู้ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการประเมินตนเอง (ทิตนา แหมมณี, 2548) การเสริมสร้างทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องปูพื้นฐานโดยลำดับเรื่อยไปอย่างต่อเนื่องจนถึงระดับอุดมศึกษา (สุพิศ ศิริรัตน์, ชุตินา สัจจามันท์, & พวา พันธุ์เมฆา, 2555) ทั้งนี้ได้เริ่มมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับระดับการรู้สารสนเทศของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2536 จากนั้นจึงเริ่มมีการเผยแพร่แนวคิดการรู้สารสนเทศในบทความวารสารภายในประเทศเมื่อปี พ.ศ. 2541 ต่อมาในปี พ.ศ. 2547 จึงมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร หลังจากนั้นจึงได้มีการนำแนวคิดการรู้สารสนเทศไป

บูรณาการในหลักสูตรและรายวิชาต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษาทั่วทั้งประเทศ (ปาริชาติ เสาะยะวิเศษ, สมาน ลอยฟ้า, & ดุษฎี อายุวัฒน์, 2553)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้ปรับนโยบายตามแนวโน้มการทำงานของโลกในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยมีวิสัยทัศน์ในการผลิตบัณฑิต คือ “บัณฑิตพร้อมทำงาน” ซึ่งสะท้อนว่าบัณฑิตของมหาวิทยาลัยขอนแก่นต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงได้จัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศแก่นักศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยความรับผิดชอบของภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งในขณะนั้น คือ วิชา 412102 ห้องสมุดและวิธีค้นคว้า (Libraries and Information Searching Methods) (ภรณ์ ศิริโชติ และคณะ, 2543) ต่อมาทางภาควิชาฯ ได้ปรับโครงสร้างองค์กรไปเป็น กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศและการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และได้ทำการปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาของรายวิชาตามข้อกำหนดทางวิชาการของมหาวิทยาลัยขอนแก่น จนในที่สุดจึงได้เปลี่ยนชื่อรายวิชาใหม่ คือ วิชา 412102 การรู้สารสนเทศ (Information literacy) (ทิพวัลย์ ตฤยสุข และคณะ, 2548) ซึ่งความแตกต่างระหว่างรายวิชาเดิมกับรายวิชาใหม่ คือ การสอนวิชาห้องสมุดและวิธีค้นคว้าเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการสอนการรู้สารสนเทศ เพราะการรู้สารสนเทศมีปริมนทลที่ลุ่มลึกกว่า คือ การรู้สารสนเทศจะเชื่อมโยงความรู้ในด้านต่างๆ ได้แก่ การรู้ห้องสมุด (Library literacy) การรู้คอมพิวเตอร์ (Computer literacy) การรู้เครือข่าย (Network literacy) การรู้สารสนเทศที่เป็นภาพ (Visual literacy) การรู้สื่อ (Media literacy) การรู้สารสนเทศดิจิทัล (Digital literacy) การมีความรู้ทางภาษา (Language literacy) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และจริยธรรมทางสารสนเทศ (Information ethic) (สมาน ลอยฟ้า, 2545) หลังจากนั้นจึงได้โอนย้ายรายวิชามาอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยปรับใช้ชื่อรายวิชาว่า วิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ (Information literacy) จบจนปัจจุบัน (เพ็ญพันธ์ และคณะ, 2555)

ในส่วนของสำนักวิทยบริการ (สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนและการวิจัย สำหรับอาจารย์ นักศึกษา และประชาคมมหาวิทยาลัยขอนแก่น มีหน้าที่ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ โดยความรับผิดชอบของกลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ ซึ่งได้ดำเนินการในการพัฒนาเว็บไซต์การรู้สารสนเทศเพื่อให้ผู้ใช้บริการได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับบริการและทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด พร้อมทั้งมีการจัดฝึกอบรมแก่ผู้ใช้บริการตลอดปีการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้คณาจารย์สามารถนำนักศึกษาเข้ารับการอบรมแบบกลุ่มย่อยได้ ซึ่งรายละเอียดของกิจกรรมการฝึกอบรม ได้แก่ โครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาด้านการรู้สารสนเทศ ประกอบด้วย หลักสูตรการใช้เว็บโอแพ็ก (Web OPAC) เพื่อการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุด และหลักสูตรการสืบค้นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการค้นคว้าและวิจัย กิจกรรมนำชมห้องสมุด (Library tour) เป็นต้น (สำนักวิทยบริการ, 2557)

ด้วยเหตุที่กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง (Dialogue and Deep Listening) เป็นการสนทนาที่เกิดขึ้นจากความเข้าใจใหม่ร่วมกันแบบไม่เคยมีมาก่อน โดยพัฒนาจากกระบวนการทัศนแบบวิทยาศาสตร์ใหม่ที่เชื่อว่าสิ่งต่างๆ

เชื่อมร้อยเป็นหนึ่งเดียวกัน (ศิริรัตน์ จำปีเรือง, อมรรัตน์ วัฒนาร, พูลสุข หิงคานนท์, & วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2556) เอื้อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ผ่านการสื่อสารที่สะท้อนความเข้าใจร่วมกันของเพื่อนร่วมกลุ่ม โดยกิจกรรมนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศของนักศึกษาได้ เนื่องจากในขณะที่ผู้เรียนเปิดใจรับฟังปัญหาจากวงสนทนาอย่างลึกซึ้ง ในห้วงเวลานั้นก็จะบังเกิดเสียงจากภายในที่สะท้อนความเข้าใจของตนเอง รวมทั้งเกิดความเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่นและห้อยแขวนอดีตตัวตนเดิม ซึ่งสิ่งที่ผู้เขียนคาดหวัง คือ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพในวิชา 000130 รู้จักแสวงหาแหล่งสารสนเทศ รู้วิธีเข้าถึง ประเมิน วิเคราะห์ สังเคราะห์และนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิผล สามารถต่อยอดความคิดจากความรู้ที่ได้รับร่วมกันและผลที่สะท้อนกลับมาสู่ผู้เรียนในด้านการทำงานร่วมกันเป็นทีม ซึ่งจะก่อให้เกิดความพร้อมในการทำงานร่วมกับผู้อื่นตามวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ กลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักวิทยบริการ (สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้) ร่วมกับรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Skills) สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงได้จัดทำ “โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นบนฐานของทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง (Dialogue and Deep Listening: The powerful inspiration of KKU library)” ขึ้น ด้วยความมุ่งหวังที่จะให้เป็นกิจกรรมที่จุดประกายความคิด นำเสนอเครื่องมือในการเรียนรู้ รวมไปถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และถอดบทเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของตนเองบนฐานของทรัพยากรสารสนเทศ เพื่อให้นักศึกษาผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำบทเรียนที่ได้รับจากโครงการไปปรับใช้ในการศึกษาเรียนรู้ในสาขาวิชาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบไตรภาคีและการประชาสัมพันธ์สำนักวิทยบริการ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้มีพื้นที่ให้นักศึกษาได้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์และเสริมสร้างภาพลักษณ์ ตลอดจนสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ ซึ่งเกื้อกูลให้การจัดเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อถอดบทเรียนการส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศโดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง

ขอบเขตและข้อจำกัด

1. ประชากรของกิจกรรมในครั้งนี้ คือ นักศึกษาทุกชั้นปีของมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งได้ลงทะเบียนเรียนในรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ (Information Literacy Skills) ของสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำหรับกลุ่มเป้าหมายของกิจกรรมในครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษาที่สมัครใจจะเข้าร่วมกิจกรรม 3 กลุ่ม คือ 1) นักศึกษาสาขาวิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมโยธา วิศวกรรมคอมพิวเตอร์ วิศวกรรมอุตสาหการ และวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ 2) นักศึกษาสาขาวิชาการตลาด คณะวิทยาการจัดการ และ 3) นักศึกษาสาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. การพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศโดยใช้การสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้งในครั้งนี้นี้จัดขึ้นเป็นครั้งแรกภายใต้ความร่วมมือกันแบบไตรภาคี ระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ โดยมีระยะเวลาในการทำงานร่วมกันของแต่ละฝ่าย ซึ่งผลที่ได้จากการจัดกิจกรรมจึงเป็นเพียงส่วนเสี้ยวของความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในการสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้น ผลที่ได้จึงไม่อาจนำไปใช้ยืนยันผลการวิจัยอื่นๆ หรือนำไปใช้ทำนายปรากฏการณ์ใดๆ ได้อย่างตายตัว แต่ก็อาจเชื่อมโยงและช่วยถักทอพรหมแดนความรู้เกี่ยวกับการสอนทักษะการรู้สารสนเทศในระดับอุดมศึกษา ให้สามารถขยายตัว งดงาม และจำเริญขึ้นได้ ภายใต้ขอบเขตและข้อจำกัดดังกล่าว

3. ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศโดยใช้การสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง ผู้เขียนให้หลักการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสรุปแบบอุปนัย ซึ่งเป็นการตีความข้อมูลจากมุมมองและประสบการณ์ร่วมของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และใช้การนำเสนอผลแบบพรรณนา

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้งเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้สารสนเทศ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นรับผลร่วมกัน ซึ่งผลการจัดกิจกรรมดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

1. **ขั้นเตรียมการ (Preparing phase)** ผู้สอนได้เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับนักศึกษากลุ่มเป้าหมาย โดยได้แนะนำตัวในฐานะอาจารย์ผู้สอน ชี้แจงขอบเขตเนื้อหาความรู้ของรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ ชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของรายวิชา ชี้แจงรูปแบบในการวัดผลการเรียนรู้ หลังจากนั้นจึงอธิบายเนื้อหาความรู้เกี่ยวกับทักษะการรู้สารสนเทศให้แก่ นักศึกษากลุ่มเป้าหมายได้รับทราบโดยลำดับ ซึ่งในระหว่างที่จัดการเรียนการสอนก็ได้เปิดโอกาสให้นักศึกษากลุ่มเป้าหมายเข้ามาใช้บริการต่างๆ โดยเฉพาะการฝึกอบรมในหลักสูตรการใช้เว็บโอแพ็ก (Web OPAC) เพื่อการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด รวมทั้งกิจกรรมนำชมห้องสมุด (Library tour) ที่จัดขึ้นโดยกลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักวิทยบริการ (สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้)

2. **ขั้นปฏิบัติการ (Action phase)** เป็นขั้นตอนของการร่วมปรึกษาหารือระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ เกี่ยวกับรูปแบบการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อรับฟังเสียงของกันและกันให้มากขึ้น โดยได้เลือกใช้แนวคิดสุนทรียสนทนา (Dialogue) และการฟังอย่างลึกซึ้ง (Deep Listening) เพื่อนำมาขับเคลื่อนกิจกรรมในครั้งนี้ และได้ขออนุมัติจัดโครงการจากผู้บริหาร สำนักวิทยบริการ (สำนักหอสมุดและทรัพยากรการเรียนรู้) เมื่อได้รับการอนุมัติโครงการแล้ว จึงได้ประชุมคณะทำงาน และจัดเตรียมสถานที่เพื่อใช้เป็นเวทีสื่อสารความคิดและการรับรู้ของนักศึกษาที่มีต่อทรัพยากรสารสนเทศและเทคโนโลยีต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนทักษะการรู้สารสนเทศของพวกเขา หลังจากนั้นผู้สอนและนักศึกษาจึงได้เข้าร่วมกิจกรรมกับบรรณารักษ์อย่างเต็มรูปแบบ โดยได้แบ่งช่วงเวลาของการจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1) เป็นช่วงของการละลายพฤติกรรมและทำความรู้จักตนเองในฐานะที่เป็นบุคคลในยุคเจนเอชวันวาย หรือ Gen Y ช่วงที่ 2) เป็นช่วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ ซึ่งรวมไปถึงประสบการณ์ในการใช้

ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ตามคณะสาขาวิชาที่ตนเองสังกัดด้วย ช่วงที่ 3) เป็นช่วงเปิดตาเปิดใจรับฟังกันและกันซึ่งในช่วงนี้นักศึกษา บรรณารักษ์ และผู้สอนสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดในฝันโดยไม่มีแทรกแซง ก้าวก้าว ปิดกั้น และครอบงำ แต่ต่างพยายามเกื้อกูลให้บรรยากาศเต็มไปด้วยเสรีภาพทางความคิด

3. ขั้นรับผลร่วมกัน (Reflection phase) เป็นขั้นตอนของการสรุปผล จากการสังเกตการณ์ การสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลของการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ โดยใช้การสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสรุปแบบอุปนัย ซึ่งตีความข้อมูลจากมุมมองประสบการณ์ร่วมของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอน และบรรณารักษ์ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งสามฝ่าย กล่าวคือ ผู้ร่วมกิจกรรมทุกฝ่ายได้เปิดใจรับฟังกันและกันมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่ได้เพิ่มพูนความรู้ มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทศนคติ เรียนรู้การทำงานเป็นทีมและการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เปิดใจรับความคิดและพฤติกรรมที่หลากหลายของเพื่อนร่วมชั้น และได้รับคำแนะนำที่เป็นมิตรจากบรรณารักษ์ และประสบการณ์ของผู้สอนในประเด็นทักษะการรู้สารสนเทศ สำหรับฝ่ายบรรณารักษ์ได้รับมุมมองใหม่ๆ ในการจัดบริการสารสนเทศของห้องสมุดที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของบุคคลในยุคเจนเอชหรือ Gen Y โดยผลจากการสังเกตการณ์กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อเรียนรู้ตัวตนคนยุค Gen Y ว่าเหมือนหรือแตกต่างจากคนในยุคอื่นๆ อย่างไร เพื่อผู้เรียนจะได้เข้าใจพฤติกรรม ทศนคติที่แตกต่างของตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น สามารถปรับตัวเข้าหากันอย่างมีความสุข ซึ่งก็ได้รับความสนใจและความสนุกสนาน จากการนำเสนอและเกมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่จัดขึ้น พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจที่ได้เรียนในบรรยากาศที่แปลกใหม่ สถานที่ซึ่งมีความพร้อมทั้งด้านทัศนูปกรณ์ และสื่อโสตทัศนวัสดุ และทีมงานจัดกิจกรรม ทำให้รู้สึกตื่นเต้น และน่าสนใจที่ได้มาเรียนในสถานที่จริง ได้รู้จักคนในอาชีพบรรณารักษ์และแฉวงห้องสมุดที่เราใช้บริการเป็นประจำจะทำให้เกิดสัมพันธ์มิตรอันดีต่อบุคคลากรและองค์กรมากขึ้น ส่วนผลจากการจัดกิจกรรมห้องสมุดในฝัน ได้ใช้หลักการ Think & Share เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ไม่มีผิดถูก ไม่ปิดกั้นทางความคิด นักศึกษาสามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถต่อยอดความคิดจากโจทย์/ปัญหา ร่วมกันคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ นำเสนอถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนซึ่งกันได้อย่างสร้างสรรค์ โดยแต่ละกลุ่มจะได้รับคำแนะนำจากบรรณารักษ์ หนุนเสริมความรู้ที่คลาดเคลื่อน ไม่ชัดเจน ที่ยังไม่ถูกต้องให้ได้รับความรู้ด้านการรู้สารสนเทศ ทรัพยากร และการให้บริการต่างๆ ของห้องสมุด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ตรงกัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเรียน การศึกษาค้นคว้าและการใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และสำหรับผู้สอนสิ่งที่ได้จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้ คือ ได้เห็นถึงข้อจำกัดและกลยุทธ์ในการสอนทักษะการรู้สารสนเทศที่เหมาะสมกับคน Gen Y เช่น การเปิดพื้นที่ทางสังคมออนไลน์ (Social network) เพื่อสื่อสารแบบสองทางกับนักศึกษา ซึ่งช่วยอำนวยความสะดวกในการตรวจแก้รายงานและให้คำแนะนำในการทำใบงาน และมอบหมายการบ้านเพื่อให้นักศึกษาได้อ่านมาล่วงหน้าได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เป็นต้น ทั้งนี้ในการนำผลการศึกษาไปปรับใช้กับบริบทอื่นๆ ควรคำนึงถึงขอบเขตและข้อจำกัดที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้แล้วก่อนหน้านี้

อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ การนำไปใช้ประโยชน์

1. **อภิปรายผล** กิจกรรมสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ถือเป็นวัตรกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้เกิดสภาพความร่วมมือกันแบบไตรภาคีระหว่างนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสันทนา กุลรัตน์ (2556) ที่ระบุว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างอาจารย์และบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักศึกษามากที่สุด คือมหาวิทยาลัยกำหนดหรือมีนโยบายการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี รวมทั้งผู้บริหารระดับคณะและผู้บริหารสำนักวิทยบริการ ตระหนักถึงความสำคัญของความร่วมมือกันระหว่างอาจารย์และบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศ วิธีการสืบค้นสารสนเทศ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการพัฒนาทักษะการรู้สารสนเทศ โดยใช้การสนทนากลุ่มและการฟังอย่างลึกซึ้ง โดยใช้หลักการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงสรุปแบบอุปนัย ซึ่งตีความข้อมูลจากมุมมองประสบการณ์ร่วมของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนและบรรณารักษ์ที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน พบว่า จากการสังเกตการณ์ การสอบถามและทำแบบฝึกหัด หลังจากการสอนตามขอบเขตเนื้อหาวิชา 000130 ทักษะด้านการรู้สารสนเทศ และการเข้าร่วมฝึกอบรมในหลักสูตรการใช้เว็บโอแพ็ก (Web OPAC) เพื่อการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด รวมทั้งกิจกรรมนำชมห้องสมุด (Library tour) ของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่คุ้นชินกับบริการและทรัพยากรของห้องสมุดและยังไม่รู้จักบริการและทรัพยากรทั้งหมดที่ห้องสมุดจัดให้บริการ และจากการสังเกตการณ์และสอบถามของผู้จัดกิจกรรมหลักสูตรการใช้เว็บโอแพ็ก (Web OPAC) เพื่อการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด รวมทั้งกิจกรรมนำชมห้องสมุด (Library tour) ของนักศึกษา ซึ่งเป็นกิจกรรมเรียนรู้ตามอัธยาศัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมาย ไม่ได้เกิดจากความต้องการของตนเองในการแสวงหาความรู้ และการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่เพราะมีคะแนนสูงใจ เช่น มีผลต่อคะแนนในรายวิชา 000130 หรือได้หน่วยกิตกรรม เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ใช้อันเกิดจากผลพวงด้านความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศที่ผู้ใช้สามารถแสวงหาข้อมูลและความรู้ได้จาก Internet ทุกที่ ทุกเวลา ตามต้องการ

กิจกรรมช่วงที่ 1 การละลายพฤติกรรมและทำความรู้จักตนเองในฐานะที่เป็นบุคคลในยุคเจนเอชเอ็นวาย หรือ Gen Y พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบใช้เทคโนโลยี ชอบการติดต่อสื่อสาร ติดสังคมออนไลน์ ชอบอิสระ ไม่มีความอดทน และรอคอยนาน ชอบความรวดเร็ว รักหรือชอบอะไรจะทุ่มเทสุดโต่ง ชอบทำอะไรหลายอย่างพร้อมๆ กัน ชอบท่องเที่ยว ชอบความบันเทิง ชอบแสดงออก ชอบเด่น สนุกสนาน เฮฮา ชอบความสะดวกสบาย กล้าคิด กล้าทำและกล้าแสดงออก กิจกรรมดังกล่าว

กิจกรรมช่วงที่ 2 เป็นช่วงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ในรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ ซึ่งรวมไปถึงประสบการณ์ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสารสนเทศเพื่อประกอบการเรียนรู้ในรายวิชาอื่นๆ ตามคณะสาขาวิชาที่ตนเองสังกัดด้วย พบว่า เมื่อใดที่นักศึกษาต้องการสารสนเทศเครื่องมือที่เลือกใช้ ส่วนใหญ่คือ Google และ OPAC นักศึกษารู้วิธีที่จะเข้าถึงสารสนเทศแบบไม่ซับซ้อน และยังไม่รู้จักฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์มากนัก ความสามารถในการประเมินสารสนเทศยังไม่ถูกต้องแม่นยำ และความสามารถในการประมวลสารสนเทศยังมีน้อยและไม่ลึกซึ้ง การอ้างอิงยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อน ข้อแตกต่าง

ระหว่างการอ้างอิงในเนื้อหาและการอ้างอิงท้ายเล่ม การจัดการรายการบรรณานุกรมยังเป็นแบบใช้ระบบมือ โดยการเขียนตามรูปแบบมาตรฐานการลงรายการบรรณานุกรม เช่น APA และไม่รู้ว่ามีโปรแกรมช่วยจัดการรายการบรรณานุกรม เช่น Enenote, Zotero และส่วนใหญ่ ไม่รู้ว่ามีโปรแกรมสำหรับตรวจสอบการคัดลอกผลงาน และนักศึกษามีความรู้ด้านการใช้สารสนเทศอย่างมีจริยธรรมและถูกกฎหมาย

กิจกรรมช่วงที่ 3 เป็นช่วงเปิดตาเปิดใจรับฟังกันและกันซึ่งในช่วงนี้นักศึกษา บรรณารักษ์ และผู้สอนสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดในฝันโดยไม่มีแทรกแซง ก้าวก้าว ปิดกัน และครอบงำ แต่ต่างพยายามเกื้อกูลให้บรรยากาศเต็มไปด้วยเสรีภาพทางความคิด พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มาห้องสมุดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ อ่านหนังสือ และยืม-คืนทรัพยากรห้องสมุด มาทำการบ้าน ทำรายงาน ค้นหาหนังสือและงานวิจัย มาใช้ Internet , WiFi Free นั่งและนอนเพราะแอร์เย็นสบาย เพื่อรอเวลาไปเรียน ทำภารกิจอื่นหรือมาพบปะเพื่อน ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมนัดพบมานั่งรับประทานอาหารว่าง มาเดินดูหนังสือว่ามีอะไรใหม่บ้าง และพบว่า นักศึกษามีความต้องการและความคาดหวังต่อห้องสมุดในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีเครื่องยืมหนังสืออัตโนมัติที่มีสายพานคัดแยกหนังสือ มีอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ทันสมัย และมี Software ถูกลิขสิทธิ์ให้ใช้บริการ และ Hi-speed Internet

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า นักศึกษาต้องการให้การพัฒนาห้องสมุดให้เป็น KCU Library plaza มีระบบรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด จัดโซนบริการต่างๆ อย่างชัดเจน อาทิ โซนสงบนั่งอ่านหนังสือ โซนบันเทิง โซนนั่ง Chill & Share โซนออกกำลังกายเบาๆ เพื่อผ่อนคลายจากการอ่านหนังสือ มีโซนอ่านหนังสือที่สามารถสูบบุหรี่ได้ โซนพาสต์เลี้ยงมาอ่านหนังสือได้ด้วย มีห้องอ่านแบบมีเตียงนอน มีห้องอาบน้ำเพื่อผ่อนคลายจากการอ่านหนังสือ มีห้องนั่งสมาธิ ตลอดจนจัดภูมิทัศน์ให้เป็นธรรมชาติมีสวนหย่อม สวนน้ำ สวนสนุกเล็กๆ ในห้องสมุด อยากให้มีความรู้สึกว่ายู่ท่ามกลางธรรมชาติตอนเข้ามาห้องสมุด และสร้างบรรยากาศในห้องสมุดให้เหมือนบ้าน มีห้องนั่งเล่น ห้องรับแขก มีโซฟาหุ้มหนัง นุ่มสบายๆ มีร้านอาหาร ร้านกาแฟ แค้ มีปลั๊กไฟเยอะๆ ห้องน้ำสะอาด มีแดดฟ้าสำหรับนั่งอ่านหนังสือ มีห้องชมรายการฟุตบอล และเปิดบริการประตูทางเข้า Zone 24 hr. เพื่อลดเวลาการเดินทางไปเข้าประตูหน้าอาคารศูนย์สารสนเทศ

ด้านการจัดบริการ พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีศูนย์บริการทางการแพทย์ โรงโรงภาพยนตร์ มีห้องฟังเพลง มีห้องคาราโอเกะ เพื่อผ่อนคลายความเครียด มี Studio สำหรับตัดต่อวิดีโอ อุปกรณ์ถ่ายทำ ตัดต่อครบชุด สามารถยืมได้ มีห้องเล่นเกม มีห้องตีหนังสือ และมี Projector มีร้านขายหนังสือ นายอินทร์ se-ed ทำเว็บไซต์ต่างๆ ไม่รกรุงรัง มีมุมขายของที่ระลึก มีบริการนวดแผนโบราณ สบายหลังการอ่านหนังสือเพื่อผ่อนคลาย จัดฝึกอบรมพัฒนาทักษะการใช้สารสนเทศและการเขียนรายการบรรณานุกรม มีบริการเอกสารงานวิจัย/บทความที่นักศึกษาโหลดเองไม่ได้ จัดหาหนังสือใหม่ series DVD บันเทิงให้มากๆ อยากให้ปรับปรุงหอจดหมายเหตุให้น่าเข้าใช้มากกว่านี้

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ พบว่า นักศึกษาในสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังนิยมและต้องการอ่านหนังสือที่เป็นเล่มมากกว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book) ซึ่งแตกต่างจากนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีที่มีความต้องการอ่านทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ และต้องการให้จัดหาฐานข้อมูล วีดิทัศน์ lecture จากต่างประเทศ และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่ยังเสนอให้จัดหาหนังสือการ์ตูน นวนิยายเพิ่ม

ด้านการจัดกิจกรรม พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีกิจกรรมจัดการแข่งขันเกม E-Sport จัดเกมส์สติกซิงแชมป์มหาวิทยาลัย อยากให้จัดกิจกรรมมีผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านสาขาวิชาให้ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ และอธิบายเนื้อหาหรือเทคนิคที่นักศึกษาไม่เข้าใจ แนะนำอธิบายให้เข้าใจอย่างง่าย มีกิจกรรม Cover dance, Cosplay จัดสัปดาห์หนังสือ ประกวดภาพภาพ ประกวดแต่งนวนิยาย/เรื่องสั้น ประกวดแต่งกลอน ประกวดถ่ายภาพ สุ่มแจกของรางวัลขณะอ่านหนังสือ จัดกิจกรรมขายหนังสือราคาถูก ประกวดวิจารณ์หนังสือ จัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหา กิจกรรมรณรงค์ชวนน้องอ่าน

2. ข้อเสนอแนะ ในการสนทนายังมีบางประเด็นที่น่าสนใจ เช่น ประเด็นห้องสมุดในฝันของคน Gen Y ที่เสนอให้จัดบริการพื้นที่สูบบุหรี่ (Smoking area) ประเด็นการพัฒนาห้องสมุดให้เป็น KKU Library plaza ซึ่งประกอบด้วยบริการต่างๆ ที่หลากหลายในราคาประหยัด โดยเสนอให้ภายในห้องสมุดควรมีสวนน้ำ มีสวนสนุก มีห้องอาบน้ำ มีห้องงีบหลับ มีห้องพักผ่อนเพื่อผ่อนคลายความเครียด มีบริการนวดแผนโบราณและสปา มีห้องอาหาร มีร้านสะดวกซื้อ และกิจกรรมแบบคน Gen Y เช่น Cover dance, Cosplay เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีประเด็นการเรียนรู้บนฐานของสมอง (Brain-based learning) กับการรู้สารสนเทศ ซึ่งทุกเรื่องเป็นสิ่งที่ควรนำมาศึกษาต่อไป

อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่สะท้อนออกจากวงสนทนา คือ ห้องสมุดในฝัน เปรียบเหมือนโลกภายในของเราแต่ละคน การที่กลุ่มสนทนาหยิบยกประเด็นนี้ขึ้นมาพิจารณาร่วมกันนั้น อาจจะไม่จำเป็นว่าทางสำนักวิทยบริการ ควรจะตอบสนองความต้องการของนักศึกษาทั้งหมด แต่อย่างน้อยสิ่งที่เป็นพื้นฐานของห้องสมุดในฝัน คือ ควรจะมีลักษณะเป็นสถานที่นัดหมายอันปลอดภัยและเป็นมิตรเพื่อให้นักศึกษาได้รวมตัวกันทำงานวิชาการและสร้างสรรค์กิจกรรมอื่นๆ ได้ รวมทั้งควรปรับให้เป็นสถานที่เอื้อให้นักศึกษาได้รับความบันเทิงและผ่อนคลายความเครียด นอกจากนี้ห้องสมุดในฝันควรจะเป็นสถานที่อันอุดมไปด้วยบริการ และทรัพยากรสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ การศึกษาค้นคว้าที่มีคุณภาพและทันสมัย

3. ประโยชน์ในการนำไปใช้

1. นักศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ด้านการรู้สารสนเทศ ได้รู้จักบริการ/ทรัพยากรห้องสมุด และใช้เครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศเป็น ก็จะช่วยหนุนเสริมให้นักศึกษาได้ใช้สารสนเทศและบริการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการเรียน การศึกษาค้นคว้า ทำรายงาน ตลอดจนการทำงาน และการใช้ชีวิต เมื่อเกิดการใช้ซ้ำบ่อยก็จะเกิดทักษะการรู้สารสนเทศ ทำให้นักศึกษาเป็นผู้แสวงหา ใฝ่รู้และเป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์
2. บรรณารักษ์ ได้รู้จักพฤติกรรม ความต้องการและความคาดหวังของนักศึกษา Gen Y ซึ่งข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินงานและการปรับปรุงการให้บริการของห้องสมุดต่อไป
3. อาจารย์ผู้สอน ได้รู้จักพฤติกรรม แนวคิดทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษา ตลอดจนได้รู้พื้นฐานความรู้ด้านการรู้สารสนเทศของนักศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียน การสอนให้สอดคล้องตามความสนใจและพฤติกรรม สอดแทรกกิจกรรมที่หนุนเสริมให้เกิดพัฒนาการเสริมสร้างทักษะด้านการรู้สารสนเทศ

ตลอดจนการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยเรียนรู้และมาสัมผัสกับสถานที่จริง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้บริการกับบุคลากรห้องสมุด

กิตติกรรมประกาศ

โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นบนฐานของทรัพยากรสารสนเทศโดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง (Dialogue and Deep Listening: The powerful inspiration of KKU library) เกิดขึ้นได้เพราะความกรุณาของท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญพันธ์ เพชรตร อาจารย์อาวุโสผู้ดูแลรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ในทุกกลุ่ม-ทุกคน และขอบขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วนิดา แก่นอากาศ ผู้อำนวยการสำนักสำนักทรัพยากรสารสนเทศและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์งบประมาณในการจัดกิจกรรม

รายการอ้างอิง

- กลุ่มภารกิจส่งเสริมการเรียนรู้. (2557). **โครงการพัฒนาระบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นโดยใช้กิจกรรมสุนทรียสนทนาและการฟังอย่างลึกซึ้ง**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (อัตสำเนา).
- ทิพย์วัลย์ ตุลยะสุข & คณะ. (2548). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 412 102 การรู้สารสนเทศ**. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทิตนา แคมมณี. (2548). **รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด้านสุธารณการพิมพ์.
- ปาริชาติ เสาร์ยะวิเศษ, สมาน ลอยฟ้า, & ดุษฎี อายุวัฒน์ (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้สารสนเทศของนักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศไทย. **วารสารบรรณศาสตร์ มศว**, 2, (1): 73-96.
- เพ็ญพันธ์ เพชรตร & คณะ. (2552). **เอกสารประกอบการเรียนรู้วิชา 000130 ทักษะการรู้สารสนเทศ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. ขอนแก่น: สำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภรณ์ ศิริโชติ & คณะ. (2543). **เอกสารประกอบการสอนวิชา 412 102 ห้องสมุดและวิธีค้นคว้า**. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศิริรัตน์ จำปีเรือง, อมรรัตน์ วัฒนาร, พูลสุข หิงคานนท์, & วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2556). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกระบวนการสุนทรียสนทนาสำหรับนักศึกษาพยาบาล. **วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร** 15, (3):9-15.
- สมาน ลอยฟ้า. (2545). การสอนการใช้ห้องสมุด: พัฒนาการและแนวโน้ม. **วารสารห้องสมุด** 46, (2):20-30.

- สันทนา กุรัตน. (2556). สภาพและปัจจัยที่ก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างอาจารย์และบรรณารักษ์ในการส่งเสริมการรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 7, (2): (บทคัดย่อ).
- สุพิศ ศิริรัตน์, ชุติมา สัจจามันท์, & พวา พันธุ์เมฆา. (2555). การรู้สารสนเทศของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครู ศาสตร มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. วารสารบรรณศาสตร์ 5, (1) : 27-38.